

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HEDVIG

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

DÖDEN HAR under den senaste veckan skördat flere svenska kvinnor, hvilkas lifsgärning varit betydande och hvilkas minne skall lefva länge. Vår läkarvetenskap gjorde en förlust, som kommer att kännas djupt.

IN MEMORIAM

Vår sceniska konst gjorde en annan. Dödsrunorna här nedan vittna om hvilka värden, som genom de två nu afslutade lifsgärningarna tillförts den svenska odlingen såväl från konstens som vetenskapens och det sociala lifvets områden.

HEDVIG WINTERHJELM.

ELLEN SANDELIN.

MED HEDVIG WINTERHJELM bortgick en af scenkonstens mest hängifna och rikast begåfvade samt därtill också ädlaste representanter. Det var icke blott en stor skådespelerska vi i henne miste, utan hvad mera är en människa med sällsynta egenskaper.

När jag här i korthet vill söka att teckna en bild af henne, blir det mer vid det som utmärkte henne som kvinna och karaktär jag kommer att dröja, än vid hennes drag som konstnärinna. Jag gör det icke endast därför, att jag mer lärt känna henne från den förra synpunkten än från den senare. Hennes kraftigaste och bästa tid som en tolk af de dramatiska diktarnes gestalter inföll under år, då jag ännu var en främling i detta land. Jag gör det än mer af den anledningen att, hur

betydande jag vet att hon var som konstnärinna, jag dock lärt att skatta henne än mer som människa och därför, att just i hennes egenskaper som sådan låg en af de faktorer, som voro af den största betydelse för hennes lynnesriktning och utveckling äfven som konstnärinna.

*

Det var två egenskaper, som framför andra syntes mig präglade Hedvig Winterhjelm's hela väsen under de decennier, de båda sista af hennes lif, jag hade den lyckan att känna henne. Det var viljekraft och hänförelse.

Men hennes hänförelse var besläktad med hennes viljekraft. Därför inriktade den sig också, på ett sätt, som besjälade hennes konstuppfattning såväl som hennes lifsåskådning, mot

mål af bestämd art. Hon var icke hvad man kallar en lättrodd människa, som låter sin entusiasm tändas och flamma upp för än det ena och än det andra, mer eller mindre oberoende af dess egen art.

Nej, hon hänfördes blott för det hon med sin utpräglade ärlighet och sanningskärlek funnit buret af ärlighet och sanning. Hon satte i lifvet som i konsten gärna ett likhetstecken mellan sanningen och skönheten. Dock ville hon lika litet veta af den sanning, som var blottad på skönhet, som af den skönhet, hvilken var blottad på sanning. Men när de genomträngde hvarann i ett verk eller en gestalt, då togs hon af lidelse för detta verk och för denna gestalt, och med en viljestyrka, som aldrig svek, grep hon sig an med att förstå verket

Betydelsen af märket:

 Victoria
hängan

i Dam- skodon.

När man ser ordet »VICTORIA» i en damkänga, så kan man vara förvissad att det är en känga af bästa kvalitet.

Man invänder måhända: »därtill är den för billig, skodon som säljas för mindre än kr. 20 paret, kunna icke vara förstklassiga i alla afseenden.» Detta kan vara sant om många fabrikat, men skodon af märket »VICTORIA» innehålla endast det bästa i såväl läder som foder och tråd, och endast de bästa skomakare tillverka dem.

och att för andra ge lif åt den bild, hon i sitt inre danat sig af gestalten.

Man förstår väl, om man fasthåller för blicken denna art hos hennes personlighet, dels att hon fattade sin konst med ett allvar, som hade något af missionens kallelse än mer än af kallelsens mission öfver sig, dels också, att det framför andra, för att icke säga nästan uteslutande, var det af allvar och lidelse fyllda dramats gestalter, med hvilka hon kände sig besläktad och för hvilka hon fattades af intresse.

Därmed menas icke att hon blott var det så kallade stora dramats hängifna och besjälade tolk. Nej, äfven det moderna drama, som man stundom kallar det borgerliga, fängslade henne starkt. Måhända är det till och med just detta moderna realistiska drama med allvarlig sanningssträfvan som utgångspunkt, hon stått allra närmast, dess figurer hon skänkt det starkaste, det mest personliga lifvet.

Bland samtliga de roller, i hvilka jag sett henne och minns henne, stå som mest typiska för hennes konst och hennes personlighet Ibsens fru Inger och fru Alving. Särskildt denna moderna kvinna, i de stora dragen af sin gestaltning på samma gång så nära besläktad med det antika dramats mest linjerena och mest linjestarka gestalter, men hos hvilken ödets bud från ett yttre vuxit fram till ett inre, ett i hennes egen ej blott ärfda väsensgrund gifvet, smälter för min blick så tillsammans med Hedvig Winterhjelmns egen gestalt, att jag knappast kan minnas den ena utan att tänka på den andra.

Det var icke figurer af denna art hon började att tolka, när hon först beträdde scenen. När hon, ännu ej hunnen tjugutalet, mot slutet af förra seklets sjätte decennium lämnade elevskolan och tog anställning vid Oscar Anderssons sällskap, hade ju hvarken diktarne eller tiden ännu hunnit fram till de realistiska dramerna med social miljö och ett fördjupande i individens kamp, ställd inom denna miljö, mot den eller mot sig själf. Men redan som ung väljer Hedvig Charlotta Forsman sådana gestalter att tolka, som i sitt slag äro besläktade med dem hon sedan vill återge, och lägger sin bana vid teatern så, att man finner den senare utvecklingen naturlig.

Det är ju gifvetvis ännu det romantiska dramats figurer hon då tolkar. Men det är inom detta drama icke endast de linjestora, allvarliga uppgifterna hon redan som ung känner sig dragen till. Det är framför allt de, i hvilka väsen lidelsen för sanning och skönhet är det centrala.

Från hennes första teatertid i Finland möter man namnet på Schillers Johanna. När hon sedan under sextioalets tre första år tillhör Stjernströms Mindre teater i Stockholm är det en annan af det schillerska dramats gestalter, som nämnes som hennes förnämsta: Prinsessan Eboli. Under de fyra år hon på sextioalets midt, sedan Mindre teatern förvandlats till den

kungliga dramatiska, tillhör den svenska landsortens hittills hvad såväl repertoar som skådespelarkrafter angår mest berömda sällskap, det Åhman-Pouetteska, finner man också samma lynesriktning hos hennes mest berömda, i minnet hos dem, som sett dem, lifligast bevarade tolkningar: Lady Macbeth, Thusnelda och Elisabeth, för att här nämna ett tretal bland mängden.

I viss mån blir lynnet hos hennes repertoar en annan, när hon under sextioalets sista och sjuttioalets första år tillhör Svenska teatern i Hälsingfors, till hvars främsta krafter hon och hennes dåvarande make, den genialiske fastän regellöse skådespelaren Fredrik Raahöj hörde. Men dessa år af starkt pulserande lif och brännande konstnärlig sträfvan bilda i mycket i hennes utveckling både som konstnär och människa en episod med sin särskilda karaktär. Hvad som under den intresserar ännu mer och är mer betecknande för hennes personlighet än riktningen af hennes hänförelse är styrkan af hennes vilja.

På det konstnärliga området visar den sig i det kraftprof af allenastående slag, genom hvilket hon, den svenskfödda konstnärinnan, blef den förnämsta verkande kraften vid dansandet af en nationell, finskspråkig scen i Finland.

Det var 1869 hon, sedan hon på sagolikt kort tid lärt sig finska, uppträdde som Lea i Alexander Kivis drama med samma namn vid en föreställning, då unga entusiaster i handling ville visa det finska språkets möjlighet på scenen. (Det här reproducerade porträttet af fru W. återger henne i denna roll.) Tack vare henne gjorde de detta med det resultat, att en finsk teater kom till stånd, en bragd, som för alltid inskrifvit hennes namn i den finska teaterns, ja, den finska kulturens annaler, och för hvilken minnesgoda vänner också ända in i det sista bringat henne hjärtliga hyllningar.

Har läggningen af hennes repertoar i det hela visat riktningen af hennes entusiasm, har åter denna bragd visat styrkan af hennes vilja, den egenskap, som jag just jämte entusiasmen betonade som den centrala i hennes karaktär.

Dock, denna viljestyrka har äfven visat sig i annat. Den visade sig i hennes enskilda lif i stora som små drag, hvilka de, som kommo i personlig beröring med henne och vunno hennes förtroende, lärde sig att skatta, ja, beundra. Den visade sig på det konstnärliga området vidare i den kraft, med hvilken hon genom sin plastisk förmådde att, så att säga, lägga en tum till sin växt, liksom i det sätt, hvarpå hon under oafslutligt arbete lärde sig att så småningom böja och skola sin starka och välklingande, men i sig själf icke från början mjuka stämma, tills den slutligen blef ett lika lydigt instrument för känslans alla toner, de milda och de ljufva lika väl som de stormande eller starka.

Från Finland styrde efter sin förste makes död fru Raahöj åter kosan till fäderneslandet. Hon ingick nu vid det Åhmanska sällskapet och uppträdde med det i Göteborg samt äfven i Kristiania.

Det var under denna tid det realistiska drama började skjuta sina första skott. Det var också då, men ännu mer under de gästspel hon — sedan hon, efter att 1875 ha ingått nytt äktenskap med den norske skriftställaren och politikern Kristian Winterhjelm, lämnat sin fasta anställning vid teatern — gaf i Hälsingfors, Stockholm, den svenska landsorten samt, under den s. k. Gengangereturnén med August Lindberg, äfven i grannländerna, hon fick sitt intresse inriktadt på de nya uppgifter, som för mig stå som hennes väsentligaste och mest betydande skapelser för scenen samt de af hennes egen personlighet mest präglade.

Här kände och här fyllde hon med sin sannings- och skönhetslidelse en mission, som alltid skall göra hennes namn stort. Hon ville visa och hon kunde, ej minst tack vare denna sin vilja, också visa, att det ligger skönhets adel äfven öfver den af sanningskraft i första rummet fyllda konstens skapelser. Hon slog genom sin gärning ned den fördomen, att det sanna måste vara fult. Hon visade, att det fast mer både är och måste vara skönt, blott det är en af dess verkliga väsen fylld tempeltjänare, som bjuder oss dess bittert svalkande och hälsobringande dryck.

Efter 1875 har det emellertid blott varit sporadiskt, som Hedvig Winterhjelm framträdte på scenen. Hon ägnade under dessa sista tre decennier af sitt lif sin verksamhet dels åt hemmet, där hon lefde i ett sällsynt lyckligt och harmoniskt äktenskap med en make, som helt förstod och delade hennes sträfvan och följde hennes arbete på egen som på andras fortgående utveckling med en värmade och stärkande sympati. Dels ägnade hon under dessa årtionden sina krafter åt den lärareverksamhet, som icke minst gjort hennes namn aktadt och äradt.

Med den konstupfattning och de personliga egenskaper, hon hade, är det naturligt att hon skulle vara en förträfflig instruktör för unga konstadepter för scenen. Namn sådana som Helga Hoving, Marie Mejländer, Sandra Löfstedt, Julia Håkansson, Georg Skånberg och Nils Arehn visa ock, hvad hon äfven på detta område verkat.

Men hon inskränkte sig icke till att, när hon själf lämnade scenen, utbilda dess barn af ett yngre släkte. Hon erhöi under sina senaste lefnadsår ett annat uppdrag, som intresserade henne icke mindre. För ett par år sedan erbjöds henne anställning att meddela de unga prästkandidaterna i Uppsala undervisning i talandets svåra konst. Med den upfattning, hon ägde af såväl teaterns som kyrkans plikt att ge världen sanning i skönhetsens form, var det naturligt, att denna uppgift af henne skulle mottagas med djup glädje. Hon fyllde den äfven, så länge hennes krafter stodo bi, ja, äfven efter det att de redan voro så brutna, att blott en ytterlig ansträngning af hennes vilja möjliggjorde resorna till lärdomsstaden, på ett sätt, som nu kommer menigheten i våra församlingar till godo.

Ha prästerna också förut för folket och sig själfva stått som den himmelska sanningens tolkare, så måste i sanningens namn dock erkännas, att de sällan gifvit sin tolkning på ett sätt, som kunnat tillfredsställa ett för skönhetsens eller ens den enkla logikens och dess accenters fordringar känsligt språksinne. Där och när de nu göra detta är det i de flesta fall den sceniska konstnärinnan Hedvig Winterhjelm förtjänst.

Har hennes sanningslidelse fyllts, när hon tolkade Ibsens kvinnogestalter, bör medvetandet om detta senare i sin mån också ha kunnat tillfredsställa hennes lidelse efter skönhet, när man tolkar eller tror sig tolka en sanning.

JACOBINE RING.

VÅR ANDRA dödsruna i dag gäller likaledes en kvinna, också hon en af dem, som resa sig åtskilligt öfver mängden, ehuru hennes arbetsområde liksom hela läggning och lif i så många afseenden skilde sig från den konstnärinnas, som i föregående rader tecknats.

Doktor Ellen Sandelin, som i dagarna aflidit efter en svår och ganska långvarig sjukdom, var vid sin död endast 44 år, och hennes bortgång måste betraktas som en oberäknelig förlust för samhället af kvinnokraft och energi. Inom sitt fack var hon en af banbry-

Prenumerera oför-
töfvadt på

BARNGÅRDEROBEN

alla mödrars ovärderliga
skatt och hjälprea.

terskorna i vårt land, en af dem, hvilkas ut- hållighet och äfven begåfning och skicklighet de efterföljande ha att tacka för att vägen numera är så pass lätt som den är.

Ellen Sandelin föddes år 1862 i Karlskoga. Hennes far, som var läkare, dog tidigt, men hann dock ge dottern kärlek till sitt yrke i arf. Sin studentexamen aflade hon vid Wallinska skolan i Stockholm 1881; men emellan denna och hennes medicinska studier i Uppsala ligga fyra år, hvarunder hon dels var verksam som lär- rinna, dels studerade vid Kristiania universitet. Äfven där var hon en af föregångarna, enär på 80-talet kvinnor ej ens hade rätt att aflägga examina vid Kristiania universitet, hvarför hon icke kunde aflägga officiell examen, utan endast en privat sådan.

År 1897 var hon färdig med sina medicin- ska studier och började såsom medicine licentiat att praktisera i Stockholm. Huru hon här vann terräng och fort nog förvärfvade sig anseende som läkare, speciellt som en framstående gyneko- log, torde vara allmänt bekant. Hennes tid delades mellan hennes praktik, undervisnings-, skriftställare- och föreläsningverksamhet i hen- nes speciella ämnen, men äfven i allmänna soci- ala och kvinnoaksfrågor. Mest bekant af hen- nes arbeten är kanske hennes bok om "Kvinno- kroppen, dess byggnad och hygien", en po- pulär framställning af stort intresse.

Från hennes verksamhet för kvinnosaken vilja vi erinra om, att hon var medlem i den första kommittén för kvinna- s politiska rösträtt och att hon deltog i de internationella världs- kongresserna i London 1899 och i Berlin 1904. Våra läsare ha ock säkert i minne hennes lif- fulla korrespondenser till Idun från den inter- nationella rösträttsalliansens kongress i Köpen- hamn i fjol.

Ehuru ett jämförelsevis kort tidsmätt blef utmätt åt henne, hann doktor Sandelin alltså utföra ett godt dagsverke, och är hon ett bevis på, hur mycket ett äfven i förtid afbrutet lif kan rymma af energi och arbete, blott tiden användes väl.

Den bortgångna skall hos såväl anhöriga som hos dem, som på ett eller annat sätt kom- mit i beröring med henne i hennes verksamhet, kvarlämna minnet af en karaktär, som förstod det ansvar hennes begåfning och hennes plats i lifvet pålade henne.

Vår dramatiska pristäfling.

TIDEN FÖR inlämnandet af täflings- skrifter till Iduns dramatiska pristäf- ling utgår den

1 juni i år,

hvarom vederbörande författare härmed erinras. Det utfästa priset är

fyratusen (4,000) kronor

och som prisdomare har redaktionen gläd- jen kunna påräkna bistånd af två högt skattade kritiker, nämligen herr *Georg Nor- densvan* och dr *Sven Söderman*. I öfrigt hänvisas till det utförliga täflingsprogrammet, som fanns infördt i nr 36 af Idun för 1906, samt senast, i något förkortad form, i denna årgångs nr 4.

STEN GRANLUND:

ETT MÖTE.

*När in jag trädde i salongen,
med mystisk makt min blick du tog.
Jag stod förstenad kvar på gången,
och feberhårt mitt hjärta slog.
Som drill ur träd, som än stå nakna,
i länge tysta hjärtevrår
förgättna toner hör jag vakna,
och som i dröm min plats jag når.*

*Ridån går upp. Men ramp, som glimmar,
jag skönjer som i dimma blott.
Jag fjärran går i tysta timmar
på stigar, dem jag fordom trådt.
Omkring mig jublar det och kvittrar
i sol och pingst med hägg i snö,
och mellan gröna stränder glittrar
framför min blick min barndoms sjö.*

*Och det är sol och knoppningstider.
Studentens mössa bär jag käckt.
Och vid mig som en ljusalv skrider
du i en luftig sommardräkt.
Din första långa klädning bär du,
sen konsten du vid spegeln lärt,
och som en vän prinsessa är du,
symbolen för allt skönt och skärt.*

*Och det är pingst med gröna hagar,
sen våren dem ur dvalan väckt,
och unga björkars knoppningsdagar
vid Eros' första blyga fläkt.
De källsprång, hvilka bundna lågo
i våra själar, brutit loss,
och stilla, vemodsluft vi sågo
det stora undret ske i oss.*

*Omkring oss lekte ljumma vindar
och alla fåglar kvittrade
ur sommarsus i björk och lindar,
och alla böljor glittrade.
Och vind och sol och doft från ängar
och insjövågens melodi —
allt blef till sång på hjärtats strängar,
vår ungdomslängtlans symfoni.*

*O, ungdomskärlek, högst och renast!
Ej släckes helt din glöd i oss.
Tolf år ha flytt... en blick allenast
och allt det gamla bryter loss.
Mig längtans vemod åter bränner
och pingstdoft strömmar kring oss tu.
Du älskade, hvars blick jag känner,
hvar äro dina tankar nu?*

Äkta Schweizer- Broderi.

Rekvirera prof och modeplanscher å våra halffärdiga, broderade, hvita, tvätt- äkta battistklädningar från kr. 23.50 till kr. 55.20 för hela klädningen.

Vi sända de utvalda klädningarna tull- och portofritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern F 8 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Några ord till den unga hustrun.

Af Hanna Kamke.

EFTERFÖLJANDE RE- FLEXIONER och råd till unga kvinnor, som ut- bytt eller stå i begrepp att utbyta flicklifvets frihet mot äktenskapets ansvars- fulla plikter och kraf, sy- nas oss väl värda att taga vara på. Särskildt i vår tid, då vissa kretsars unga flickor genom ett ungdoms- lif i lyx och förflackande nöjen ha mycket dunkla, om ens några begrepp om det svårösta problem, som heter ett sant äktenskap- ligt samlif mellan man och kvinna.

FÖR DEN UNGA kvinnan, som inträder i äktenskapet, är lifvet höljdt i rosenskim- mer, och hon tror fast på beständigheten af den lycka, som blifvit henne beskärd. Visser- ligen har hon hört talas om, att äkta makar ofta hemsökas af bekymmer, och att ej sällan, till och med snart nog dissonanser uppstå, hvilka hota att drifva lyckan på flykten, men att något sådant skulle kunna träffa hennes egen unga lycka, det tror hon ej. Att utifrån kommande sorger kunna kasta mörka skuggor, det vet hon nog, men den stora kärlek, som ger ljus åt hennes och hennes makes lif, skall komma skuggorna att fly, och inifrån, från deras eget samlif låta utströmma endast har- moni.

Ja, så kan det vara, och väl om så är, men ofta blir äktenskapet i stället en misräkning ej blott för den ena parten, utan för båda. Detta kan ju bero på mångahanda orsaker, men en ganska vanlig sådan är, att den unga flickan inträder i äktenskapet utan att vara tillbörligen förberedd. Före bröllopet tänker hon hufvudsakligen på sin utstyrel, glädes vid tanken att få ett eget hem och att bli själfständig samt menar, att all rättfärdighet är uppfylld, blott allt blir färdigt till utsatt tid. Äfven om detta är en viktig faktor, så gäller det ej blott att få med sig så och så mycket timliga ägodelar, utan det behöfs att redan under förlofnings tiden förvärfva sig en hel del nödvändiga insikter och egenskaper för att rätt kunna fylla en hustrus och moders höga kall.

Till förberedelsen för äktenskapet hör också att föra ett i allo hygieniskt lif. Ty sköter den blifvande hustrun ej sin kropp, som sig bör, kan den ej bevaras frisk, och då saknas redan ett af villkoren för äktenskapets har- moni. Af särskildt stor betydelse för kroppens rätta vård är riklig tillgång på frisk luft ge- nom flitig vädring af rummen och daglig till- räcklig motion i det fria, i alla väder. Vidare

NYTT HÄFTE!

Iduns Modellkatalog för våren med kolorerad omslag.

Till salu i alla boklädor, hos alla tidningsförsäljare och på Iduns Expedition, Drottninggatan 51, Stockholm. Pris 60 öre. Rikhaltigt innehåll!

fordras den största renlighet, som tillgodoses genom dagliga tvättningar af hela kroppen och minst en gång i veckan ett varmt bad, helst s. k. finsk badstu med efterföljande kalla duschar och bassängbad.

I och med detsamma som den unga kvinnan vid altaret bundit sitt lif vid mannens, börjar för henne en ny tid. Nu duger ej längre ett umgänge blott i lek och gamman, såsom kanske under förlofningsstunden, utan det gäller allvar, gäller *arbete* för båda.

Därför bör den unga hustrun ej känna sig sårad eller tillbakasatt, om mannen ej längre visar samma förekommande artighet och samma små uppmärksamheter, i den utsträckning som hittills, och får ej betrakta detta som brist på kärlek från hans sida, utan bör inse, att det är den helt naturliga återgången till arbetet och till de intressen, som hänga samman med hans lifsuppgift.

Vi vilja härmed visst ej fritaga honom från skyldigheten att vara uppmärksam och hänsynfull mot sin hustru, men vilja framhålla, att han ej blott kan vara sin hustrus man, utan att det för honom gäller att verka ute i lifvet, att skaffa uppehälle för det nya hemmet, så att det kan äga bestånd.

Såsom ofvan nämnts ställes fordran att *arbeta*, ej blott till mannen, utan äfven till hustrun, ehuru hennes arbete i vanliga fall ej blir ett förvärfvarsarbete som hans.

Henne åligger det att rätt förvalta det af mannen förvärfvade och att med dessa medel skapa ett godt hem, där han kan känna sig lycklig, och där han ständigt på nytt hämtar kraft till förnyad sträfvan.

Så mycket som möjligt bör hustrun söka tillmötesgå mannens önsknings i ordnandet af det dagliga lifvets gång, särskildt beträffande mattidernas fastställande efter hans arbetsfördelning. Härmed vilja vi dock ej hafva sagt, att mannen har rättighet att nyckfullt i tid och otid rubba hemmets ordning, utan bör äfven han respektera den i samråd med hustrun fastslagna tidsindelningen.

I en så intim förening mellan två människor som äktenskapet kunna slitningar ej undvikas, särskildt under de första åren, men de kunna betydligt mildras, om hvar och en tar hänsyn till den andres individualitet. Hvarje människa har sitt eget sätt att vara, sin egen smak, sina egna tycken, och hon känner sig först då i harmoni med sin omgifning, det vill säga lycklig, när det individuella hos henne själf ej behöfver förkvävas. Det är detta man och kvinna böra besinna, när de förenas, samt pröfva sig själfva, om de äro villiga att jämka ihop sina olika naturer, så att rättvisa göres åt båda och ingen söker undertrycka den andres.

Det har redan sagts, att äfven hustrun på sin lott fått arbete. Hennes arbete är förlagdt till hemmet. Hon skall ordna och vårda detsamma och tillse, att alla, som anförtratts åt hennes hägn, få sin goda, sunda näring till kropp och själ. Detta praktiska arbete i hemmets tjänst bör upplysas och värmas af kärlekens solsken, så att lyckokänslan hos alla, som famnas af detta hem, må växa sig stark.

Emellertid är ej varm kärlek och god vilja tillfyllestgörande, ty då här är fråga ej blott om känslor, utan ock om ett fullgodt arbete på verklighetens mark, så fordras, såsom redan förut betonats, verkliga fackkunskaper i allt, som gäller hemmets vård, matlagningen äfvensom barnens såväl kroppsliga som själsliga uppfostran.

Den kvinna, som utan kunskaper i det åt henne anförtrödda kallet ingår i äktenskapet, handlar lika samvetlös som hvilken annan, som åtar sig ett värf utan att förstå det.

Hörande kunskaper vinnas genom ett grundligt deltagande i hushållsgöromål — helst

i föräldrahemmet — vidare genom en kurs i barnavård — antingen i någon lämplig inrättning eller hos bekanta — samt genom studiet af facklitteratur och samtal med på detta område dugliga människor.

Den för sitt kall väl förberedda hustrun behöfver därjämte åtskilliga goda egenskaper, om ej kunskapen skall förbi en död bokstaf.

En af de viktigaste egenskaperna är *arbetsamhet*. Husmodern bör aldrig gå sysslolös, utan alltid ha något nyttigt för händer.

Tidigt redan bör hon vara i verksamhet och ej dådlöst låta morgontimmarna fly. "Med hvarje förlorad timme går en del af lifvet förlorad." Detta kan aldrig nog behjärtas, och gjorde man innebörden af detta ord rätt klar för sig, då skulle man girigt taga vara på minuterna och ej förlösa dem. Tiden ilar framåt, och innan man hinner komma till besinning, är ögat skumt och handen kraftlös, och man står där med sin lifsgärning ofullbordad. Verka därför medan dagen är, att ej ångern öfver en i lättja tillbragt tid förbittrar lifvets höst.

Naturligtvis måste *ordning* i arbetet gå hand i hand med fliten, så att man ej planlöst sysslar omkring, utan har en ordentlig tidsindelning, där hvarje syssla har sin bestämda tid.

Från första dagen i det nya hemmet bör den unga hustrun göra upp en sådan indelning och sedan äfven följa den. Hon bör indela ej blott sin egen tid, utan äfven tjänarens, så att hemlifvet i sin helhet får en prägel af ordning.

För mången skall detta tyckas ett onödigt tvång och en inskränkning af friheten, men det är bra mycket behagligare att lyda sin egen lag än att dagen i ända jäktas af försummade sysslor, som måste tas igen. Vi för vår del anse detta som ett mycket större slafveri.

Den, som ej har försökt, kan ej förstå, hvilket oerhördt arbete en människa kan uträtta, om hon indelar sin tid. En husmor kan under sådana förhållanden hinna med ej blott sina husliga sysslor, utan ock motion i friska luften, en stunds daglig läsning af goda böcker, idkande af musik och, om så behöfs, ett mindre förvärfvarsarbete.

Om man t. ex. tar undan blott en halftimme dagligen till en viss sysselsättning, ett studium eller något dylikt, skall man förvånas öfver resultatet efter blott några års förlopp. Af vikt är naturligtvis att alla småstunder tagas vara på.

Kanske någon kommer med invändningen, att ingen människa kan stå ut med att oafbrutet arbeta. Denne vilja vi svara, att omväxlingen i arbetet gör, att det ej blir betungande, utan nöjsamt och på samma gång hälsosamt. En ständigt med omväxlande arbete sysselsatt människa är i de flesta fall glad och frisk.

Här vilja vi dock göra en liten anmärkning, som gäller den hustru, som fått lyckan att bli mor. Ehuru äfven hon bör i möjligaste mån indela sin tid, kommer dock barnets vård att ställa sådana fordringar på henne, att hon ofta tvingas att gå ifrån sin plan. Och äfven, fastän barnet skall skötas och få mat på bestämda tider, medför dess skötsel ändå mycket tidsödande arbete, som ej kan på förhand bestämmas. Vi tala här naturligtvis till den mor, som likmätigt sin plikt själf vårdar sitt barn och ej lämnar det i lejda händer, åt hvilka hon mycket hellre kan anförtro någon annan del af sina sysslor.

Jämsides med en rätt fördelning af sysslorna måste *ordenligheten* gå. Hvarje sak, som förtjänar att utföras, måste göras ordentligt, och man bör sätta en ära i att lämna ett fullgodt arbete. Aldrig bör en husmor tillåta sig själf eller andra att "slarfva öfver", som det heter, då är det bättre att alldeles låta bli.

Till ordentligheten hör vidare, att allt i hemmet underhålls så, att det förblir i brukbart skick. Så snart brister uppstå, måste de genast lagas, innan skadan blir så stor, att man behöfver anlita främmande hjälp, som måste extra betalas.

Ordentlig är också den, som låter hvarje sak ha sin bestämda plats, dit den genast efter användandet återföres. Om människor i allmänhet mera vinnlade sig om denna goda egenskap, skulle lifvet bli bra mycket angenämare. Hvilken trefnad möter en icke i ett hem, där ingenstädes saker ligga omkring och skräpa, utan där det ser städadt ut äfven midt under pågående arbete. Utom trefnaden medför detta slags ordentlighet äfven tidsbesparing, då man ej i otid behöfver städa och ej heller behöfver leta efter förlagda saker.

Till de goda egenskaper, som pryda en hustru, hör också *sparsamheten*. Största delen af hemmets utgifter göras af hennes hand, och då gäller det att handla med förstånd. Innan man gör en utgift, bör man alltid fråga sig själf, om den är nödvändig, och om föremålet, som man ämnar köpa, ej kan umbäras.

Härmed vilja vi visst ej hafva sagt, att man ej någon gång äfven kan få köpa saker, som äro mindre nödvändiga, men vid hvarje utgift bör dock först beräknas, om man verkligen har råd. En fallgrop för den köpande kvinnan är ofta billigheten. Därför att varan är billig, köpes den utan verkligt behof, och då händer, att det nödvändiga måste försakas. För öfrigt bör man vid sina inköp alltid tillse att få goda varor, äfven om dessa från början skulle ställa sig något dyrare. Den större hållbarheten gör, att de i längden bli billigare.

Vid hushållskassans indelning fordras, att hustrun gör rättvisa åt *alla* hemmets behof, så att hon ej knusslar t. ex. på mat, utgifter för renlighet och dylikt för att få tillräckligt med pengar till kläder och nöjen. På alla områden bör hon söka göra förnuftiga besparingar, som längre fram kunna komma till nytta för barnens uppfostran, hemmets trefnad, sunda nöjen m. m.

Detta underlättas betydligt, om hon är akt-sam om kläder och husgeråd samt ordentligt gömmer sådant, hon för tillfället ej har användning för. En annan gång kanske hon behöfver, hvad hon gömt, och slipper ånyo köpa det, hvilket blir en besparing. Naturligtvis måste en ordentlig husmor då och då se igenom sina gömmor, så att hon vet, hvad hon äger.

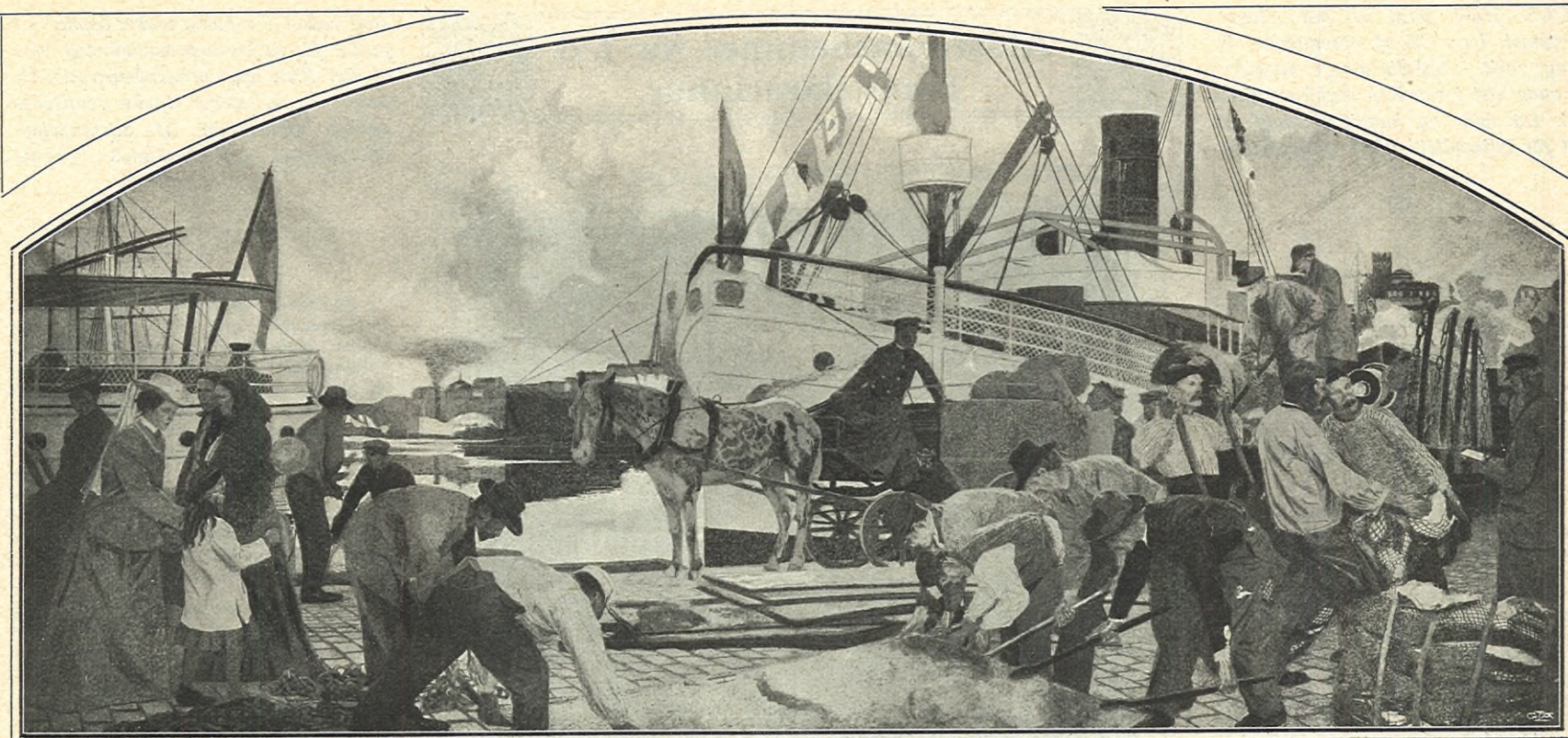
För mången hustru försvåras sparsamheten ofantligt, emedan mannen ej uppriktigt klargör för henne sin ställning. Hustrun hör honom visserligen i allmänhet tala om nödvändigheten att spara, men då hon ser honom själf ge ut mycket pengar, och han dessutom aldrig direkt nekar henne något, tror hon, att inkomsterna äro större, än de i verkligheten äro. Följden af denna okunnighet blir då ofta, att familjen lefver vida öfver sina tillgångar. Uppriktighet i detta afseende är därför något hustrun har rätt och äfven plikt att yrka på.

En hustru kan äga alla ofvan anförda goda *praktiska* egenskaper och ändå ej göra sin man verkligt lycklig. Det fordras nämligen äfven vissa *hjärteegenskaper* för att samlifvet skall kunna bli fullt harmoniskt.

Sålunda är ett af huvudvillkoren för lyckan i äktenskapet, att hustrun är *glad* och *förnöjsam* och ej jämför sin lott med andras, hvilka kanske skenbart ha det bättre. Det är tungt för mannen att ständigt höra klagomål öfver verkliga eller inbillade svårigheter, och man kan ej undra på, om han slutligen tröttnar. Bäst är därför att med tålmod bära lifvets motigheter, söka bevara lynnet spänstigt och besinna, att allt, äfven det värsta, har en öfvergång.

PAPPERSMÖNSTER

fullt tillförlitliga, erhållas omg. från oss till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmonster utan släp 50 öre, Prinsessklänning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmonster 50 öre, Kappmonster 60 öre. Uppgif lifvidd, (omedelbart under armarne,) midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt passande mönster. Expedieras porto ritt om rekvisition åtföljd af likvid i sparmärken el. postanvisning insändes till *Iduns Mönsterafdelning, Drottninggat. 61, Södm.*

CARL WILHELMSSONS MÅLNING FÖR FONDVÄGGEN I CENTRALPOSTHUSETS I STOCKHOLM STORA HALL. ARON JONASON FOTO.

En af kärlekens största fiender är *tadelsjukan*, som ej har fördragsamhet med den andres fel, utan ständigt kritiserar. Genom öfverseende och försonlighet vinner man i längden mera, än om man styft håller på sin rätt. Vänliga ord afväpna vrede, och mildhet kommer den häftige att blygas.

Makarna böra söka att ständigt bevara den kärlekens idealitet, som i ungdomen förde dem tillsammans, och fortfarande bemöda sig om att tänka högt om hvarandra. Göra de detta, skall deras ömsesidiga tro komma dem att söka göra sig värdiga förtroendet, och den ene skall i tillitsfull kärlek höja den andre.

Hustrun bör i möjligaste mån sätta sig in i mannens arbete och liffsuppgift samt i öfrigt söka deltaga i hans intressen, såsom läsning, musik m. m. Gör hon detta, kan deras samlif bli ett godt kamratskap, och hon kan, såsom sig bör, bli hans förtrogna samt bästa rådgifvare.

Det skadar ej heller, om hustrun i äktenskapet bibehåller de talanger, hon som ung flicka öfvat. Vi afse här i synnerhet musiken, som af alla gåfvor kanske mest är ägnad att göra hemmet harmoniskt och gladt.

I rent yttre afseende bör hustrun också bemöda sig om harmoni, så i hemmets inredande som i sitt eget uppträdande. Vill hon, att hemmet och hon själf skola göra ett vackert och harmoniskt intryck, bör hon bemöda sig om *enkelhet*, ty sann skönhet finns blott i förening med enkelhet. Allt, som är pråligt och öfverlastadt, verkar oskönt.

Vi vilja här taga tillfället i akt att ännu en gång framhålla hennes plikt att tänka på sin hälsas skötande. Utan hälsa kan hustrun ej rätt fylla sitt kall och blir ej den hjälp och den tröst, hon skall vara för mannen. Det är således äfven här ytterst kärleken till man och barn, som skall drifva henne att taga vård om sig själf. Kärleken till familjen och det egna hemmet får dock ej göra hustrun så trångbröstad,

att hon tillsluter sitt hjärta för andra människors glädje och sorg. Men gör hon så, måste man betvifla halten af hennes kärlek till hennes egna, ty hjärtat är ett förunderligt ting — ju varmare och större dess kärlek är, ju mer växer det, och ju flere kan det famna.

Två konstverk.

MEÐ VÅRT NATIONALGALLERI har i dagarna införlifvats ett nytt konstverk af intresse, nämligen ett porträtt återgifvande de karaktärsfulla dragen af den föregående år af dne berömda artisten Ernst Jo-

sephson. Måladt af m:lle Louise Breslau, utgör porträttet ett minne från Bretagne 1886, där målarinnan i sin ungdom vistades samtidigt med Josephson. Hon var god vän och arbetskamrat med flere af den svenska Pariskoloniens medlemmar.

Det är en liffullt och bredt målad bild, detta porträtt, ej vidare noggrant i utförandet, men mustigt i färgen och träffande med hänsyn till det karaktäristiska hos Josephsons personlighet från den tiden: en lifsglad människa, en djärf och genibusad konstnär, för hvilken världen var idel strålande färger, sång och drufva...

Louise Breslau är till börden schweiziska, född i Zürich, men i Frankrike har hon utbildat sig i sin konst och vunnit sitt artistnamn. Hon intar nu ett mycket framstående rum bland målarinnorna i den franska hufvudstaden, och särskildt har hon skurit lagrar som porträttmålarinna.

Ett annat konstverk, som inom den närmaste tiden kommer hufvudstaden till godo, är artisten Carl Wilhelmssons målning för fondväggen i Centralposthusets stora hall.

Den lifliga hamnbilden återger Stockholms skeppsbro en solig vårdag. Från den nyss anlända stora ångaren är man sysselsatt att föra posten i land och lasta den på postvagnen, som håller på kajen. Helt säkert kommer konstverket att med sin friska komposition och raska figurteckning på ett förträffligt sätt dekorera i posthallen och sålunda bli ett ytterligare plus till de konstskatter, som genom frikostiga mecenaters försorg smycka flere af våra offentliga byggnader.

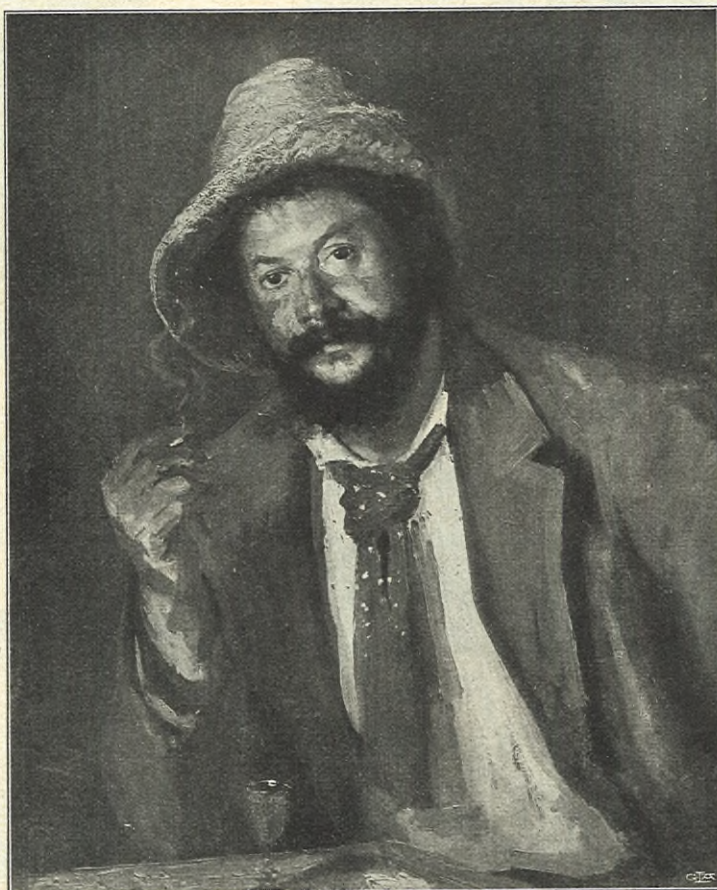
Mot natten.

Som träden vindens lätta sus,
när kvällens ro är när,
så du min själ i bäfvan bär,
du veka lågas ljus.

Ur regnet lyfta parkens blad.
Nu strålar molnets frans.
Min själ går vigd i sorgens bad
mot ensam högtids glans.

Men ljusets sista dyning går
till ro vid nattens strand.
O natt, till hvilas hjärtat trår
uti ditt tysta land.

ALBERT HENNING.

ERNST JOSEPHSON. OLJEMÅLNING AF LOUISE BRESLAU. TILLHÖR NATIONALMUSEUM. A. BLOMBERG FOTO.

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren.
G:D HOTEL NATIONAL
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis

IDUN HAR förut ett par gånger, senast i n:r 35 af föregående årgång, varit i tillfälle återge uppgifter rörande det i rubriken angifna företaget. Då man nu hunnit så långt, att det för ändamålet inköpta slottet Häger-

Alderdomshemmet för f. d. familjelärarinnor.

EFTER TRE OCH ett halft års förarbete framlägges härmed den plan, enligt hvilken det nya lärarinnehemmet anses kunna gagna de därtill berättigade. Obehöfligt påpeka, att hemlärarinnornas arbete såväl som hvarje annan lärarinns tjänst erkännande såtillvida, att det bör tillförsäkra henne en tryggad ekonomisk ställning, då krafterna aftagit och i och med detsamma utsikten för den framtida verksamheten omöjliggjorts.

Som namnet anger, mottagas hufvudsakligast familjelärarinnor, eller sådana lärarinnor, hvilka enligt paragraf 2 af stadgarna minst tio år ägnat sig åt undervisning i familj, oafsedt om dessa sedermera öfvergått till tjänstgöring inom privat- eller elementarläroverk.

Till en början finnes plats för tjuu pensionärer, af hvilka hvar och en disponerar ensamt sofrum, till hvilket egna möbler medföras, om så önskas. I annat fall stå fullt möblerade sofrum till pensionärernas förfogande.

De rymliga öfre och nedre hallarna samt den en trappa upp belägna salongen utgöra tillräckliga och tidsenliga sällskapsrum. Emedan frågan framställd af flere aspiranter, för hvilka det tyckes vara en lifssak att ej utestängas från en del andliga njutningar, kan upplysas, att i salongen kommer ett pråktigt pianino att få hedersplatsen. Dessutom finnas till salongens möblering: antik spegel med spegelbord, som medföljde köpet, en stoppad möbel, gåfva från Myrstedt och Stern, ljuskronor från Böhlmark m. m.

Matsalen, belägen i undre våningen, har af fabrikör Karl Asp i Motala försetts med fönsterdraperier och borddukar af vackert kläde. Grefve Göran Posse på Almnäs har till öfre hallen erbjudit en möbel i romersk stil, hvilken grupp kommer att upplysas af en präktig krona af gjutet järn. Framför denna grupp öfver-skådas, genom de öppna balkongdörarna, gårdsplanen med sin höga flaggstång, till hvilken Albrektssons flaggfabrik i Göteborg öfverlämnat en fem meter lång flagga. Servisen tyckes bli både vacker och värdefull. Från Rörstrand har Hemmet fått mottaga en bordsservis i purpur och guld, Gustafsberg har lämnat kaffe- och téservis i samma stil jämte lavoaruppsatser m. m.

ÅLDERDOMSHEMMETS STYRELSE.

FRÅN VÄNSTER: FRÖKEN BERTHA HÖRNSTRÖM, SEKRETERARE OCH KASSAFÖRVALTARE; HÄRADSHÖFDING J. LODÉN, HÄRADSHÖFDING HJ. V. SYDOW, ORDFÖRANDE; FRÖKEN ANNA BÖTTIGER, PROFESSOR V. SAHLIN, F. D. ORDFÖRANDE, OCH ARKITEKTEN R. S. ENBLÖM.

stad redan i sommar tänker öppna sina portar för de första pensionärerna, vilja vi åter fästa uppmärksamheten på detta hem — en vacker tanke realiserad genom samverkan af allmänhetens öfervillighet och enskildas intresse.

Sjöstrands Nysilfver-A.-B. har försett Hemmet med flere dussin matgafflar, smörgåsgafflar och fruktknivar, hotjuvelerare K. Anderson med tillräcklig mängd matskedar, dessertskedar och kaffeskedar. Köksdepartementet har äfven tillgodosetts af Huskvarna, Ankarsrum, Norrahammar, Eskilstuna m. fl.

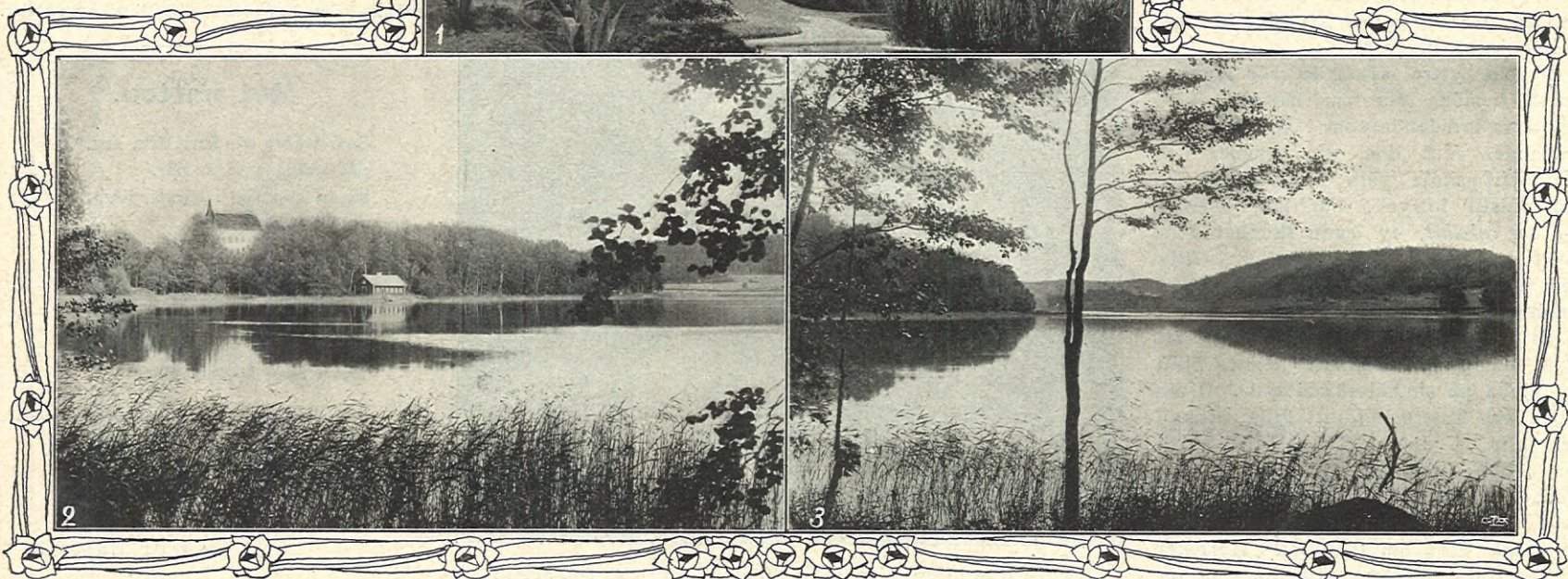
Bifogade vyer öfver Hägerstad återge troget den för sin naturskönhet vidtberytade platsen. Vårtiden, då den vidsträckt parken öfversvämmas af de kraftigaste liljekonvaljer, anses vara glanspunkten i dess vackra saga.

F. n. pågår ett intensivt arbete med iordningställande af trädgården, röjning i parken m. m. De tre växthusen ha redan i år producerat härliga rosor, och vinkasten föder en vacker anblick. Trädgårdsredskap af prima kvalitet ha öfversändts från Vedevägs bruk och Julius Sicör.

Naturligtvis förekommer vid startandet af ett så stort företag, att en del föremål, som felas, måste anskaffas, och allmänheten ombedes varmt att icke tröttna vid fullföljandet af det vackra verk, hvilket snart föreligger afslutadt, och hvilket kommer att fortleva som ett äreminne för vårt land.

En del ansökningar äro redan inlämnade, men som siffran ännu ej öfvertecknats, uppmanas de, hvilka ämna söka inträde, att ofördröjligen insända ansökan med bifogade präst-, läkare- och tjänstgöringsbetyg till styrelsen under adress: Fröken Bertha Hörnström, Villa Dagny, Djursholm.

En tablå öfver hemmets räkenskaper under hela den tid revisionen omfattar ger vid handen, att inkomsterna varit 37,668: 92 kronor. Kostnaderna för insamlingen jämte lagfart å Hägerstad, aflöningar m. m. ha uppgått till 2,108: 12 kr. Tillgångar voro den 31 januari 1906 50,580 kronor och skulder in-teckning i Hägerstad å 15,000 kr. Revisorerna tillstyrkte ansvarsfrihet, samtidigt tackande fröken Hörnström för det utmärkte sätt, hvarpå hon skött Hemmets affärer.

1. HÄGERSTADS SLOTT FRÅN PARKSIDAN. 2. SLOTTET OCH TVÄTTSTUGAN FRÅN SJÖSIDAN. 3. UTSIKT FRÅN PARKEN.

Den etnografiska missionsutställningen.

FÖR ETT PAR veckor sedan kunde Idun som prof på de till den etnografiska missionsutställningen inkomna samlingarna, meddela en detalj af ganska eget slag, och hade vi samtidigt tillfälle att med få ord redogöra för

FRÅN VETENSKAPSAKADEMIENS hörsal ha vetenskaperna för tillfället rymt fältet för negrernas fetischer, kinesernas pappersgudar och gondernas lerhyddor. Den stora, flere tusen nummer starka utställningen upptar hvarje disponibel fläck af hörsalen, begynner redan i uppgången och slutar i ett sidorum, där fotografier af olika missionsstationer m. m. finnas att beskåda.

Företrädda med samlingar äro på utställningen: Svenska statskyrkans missionsällskap, Svenska missionsförbundet, Evangeliska fosterlandsstiftelsens mission, Skandinaviska alliansmissionen och Metodisternas och Baptisternas missionsällskap. Indien, Kina, Turkestan, Kaukasus, Persien, Kongo, Öst- och Sydafrika samt Filipinerna äro representerade af i allmänhet mycket fullständiga och rikhaltiga samlingar. Omkring ett tjugotal missionärer af dessa förbund och verkande i angifna trakter af jordklotet ha hopbragt samlingarna, hvilka sedan, som bekant, ordnats af friherre E. Nordenskiöld, delvis med hjälp af några hemmavarande missionärer. Tre af dessa finna vi på vår gruppbild, tagen å utställningen.

Börja vi nu med Afrika, som i mer än ett afseende befinner sig lägst ner; så finna vi salens fondvägg upptagen af Svenska missionsförbundets utställning från Kongo, samlad af missionärerna Hammar och Sjöholm m. fl. Det är helt naturligt de religiösa föremålen, som i allmänhet intresserat samlarne mest. Vi se också här kongo-negrernas underliga begrepp om det öfversinnliga afspeglade i en utsökt samling afgudabilder af sten och trä, fetischer och amuletter afsedda att skydda och hjälpa både i livvets olika lägen och efter döden mot de grymma makter, hvaraf himmel, jord och underjord äro till trängsel befolkade.

utställningens tillkomst och syfte. Vi bringa i dag från den nu fullt ordnade, synnerligen intressanta utställningen ett antal bilder jämte en öfversiktlig skildring af dess många-handa från skilda delar af jordklotet hopsamlade skatter.

Denna kongo-utställning kompletteras af en mycket illusoriskt ordnad kongoby med tre hyddor, skjul, höns- och svinhus.

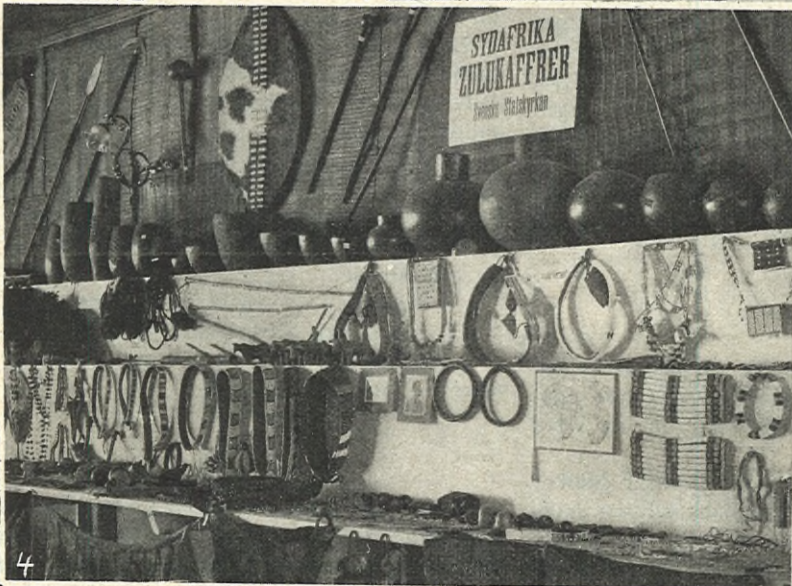
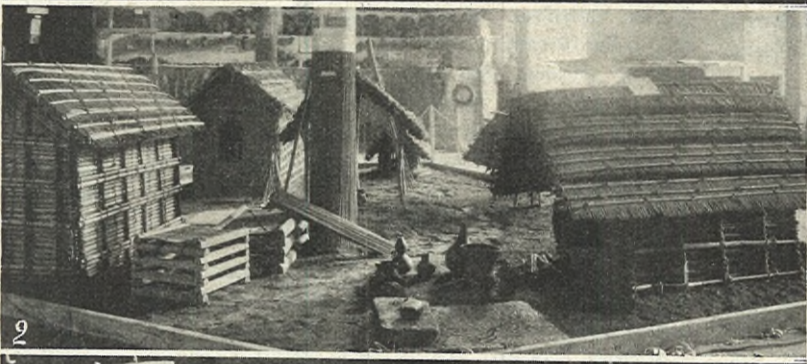
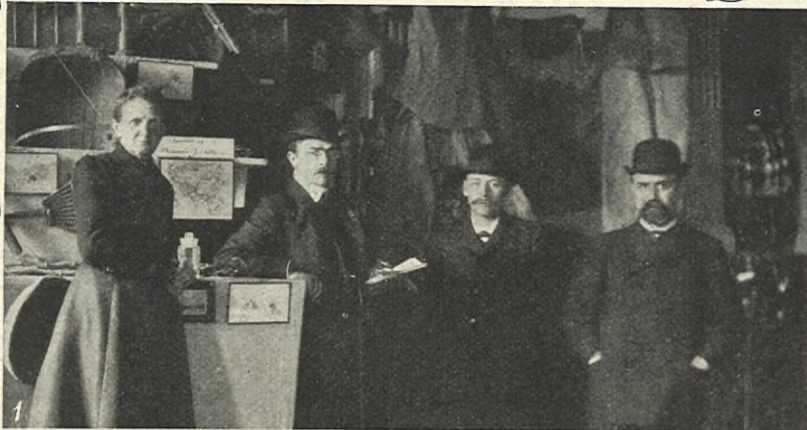
Midt emot denna nu skildrade utställning har svenska statskyrkans missionsällskap sina samlingar från Sydafrika, det ena af vår kyrkas missionsfält. Genom att granska de här ordnade föremålen och med hjälp af de å dem anbringade förklaringarna, kan man få någon föreställning om zulukafernans vanor, religion, begrepp och möjligheter. En mycket kraftig föreställning om atmosfären i deras hem ger en af djurhudar förfärdigad kjortel af det slag, som bäres af de gifta kvinnorna.

Af doktor F. Kugelberg, läkaremissionär i svenska statskyrkans tjänst i Sydindien, har utställningen mottagit en 500 nummer stark samling, som äfvenledes har sin plats nere i salen. Med hjälp af sin vän, braminen Visvanath Ayer har han åstadkommit bl. a. en komplett samling af alla de föremål, som förekomma i ett braminhem.

På läktaren intar den till större delen af missionär J. Sköld hemsända stora samlingen från Kina ett dominerande rum. På vår fotografi från denna afdelning se vi diverse papperssaker, afsedda att brännas vid begrafningar, såsom hus för den döde att bo i, berg af guldpapper, för hans närmaste utgifter o. s. v.

Evangeliska fosterlandsstiftelsen och Skandinaviska alliansmissionen lämna med sin utställning bidrag till kännedom om de indiska urfolkens, gondernas och bhilernas lif.

Utställningen hålles öppen från den 15 maj till den 15 augusti och torde ha att påräkna lifligt deltagande, främst af de etnografiskt intresserade och af alla dem, som med förståelse och välvilja följa våra svenska missionärer ute i deras själf-uppoffrande och svåra arbete. *E—er.*

DEN ETNOGRAFISKA MISSIONSUTSTÄLLNINGEN. 1. GRUPPBILD AF NÅGRA AF UTSTÄLLNINGENS ANORDNARE. FRÅN VÄNSTER: FRÖKEN ELIN SUNDVALL, SV. MISSIONSFÖRBUNDETS MISSIONÄR I PERSIEN, FRIHERRE E. NORDENSKIÖLD, HR J. HAMMAR, SV. MISSIONSFÖRBUNDETS MISSIONÄR I SYDAFRIKA, OCH HR W. SJÖHOLM, MISSIONÄR I KONGO OCH SEKRETERARE I SV. MISSIONSFÖRBUNDET. 2. EN KONGOBY, ANORDNAD AF MISSIONÄREN HAMMAR (SV. MISSIONSFÖRBUNDET). 3. SAMLINGAR FRÅN KINA, HEMSÄNDA AF MISSIONÄR J. SKÖLD (SV. MISSIONSFÖRBUNDET). 4. SAMLINGAR FRÅN SYDAFRIKA, HEMSÄNDA AF SV. STATS KYRKANS MISSIONÄRER. 5. SAMLINGAR FRÅN KONGO, HEMSÄNDA AF SV. MISSIONSFÖRBUNDETS MISSIONÄRER. A. BLOMBERG FOTO.

Lösningen.

DEN FÖRFLUTNA veckan har tillhört politiken. Det är möjligt, att det sätt, hvar på rösträttsfrågan blifvit löst, är ägnadt att väcka blandade känslor. Det är säkert, att utgången var i hög grad oviss och motsägs med stark spänning.

Debatten i andra kammaren var matt. Dess medlemmar föredrogo alltsomoftast att åhöra förhandlingarna i den första. Då den afgörande voteringen där ägde rum, hade en talare i andra kammaren det tvifvelaktiga nöjet att utveckla sin politiska visdom inför talmannen, stenograferna och — tomma bänkar. Alla hade skyndat in i medkammaren för att höra resultatet.

I ett förträffligt tal utvecklade prof. Kjellén sin uppfattning af läget. Han slog hufvudet på spiken. Det finns ingen entusiasm, sade han. Högern anser, att den gifvit för mycket, vänstern att den fått för litet. De rösträttslösa säga: "Vi ha icke fått hvad vi begärt," och den stora, politiskt ointresserade allmänheten säger: "Gudskelef att frågan äntligen är löst!" Är nu detta ett bevis på, att utgången icke är god? Nej. Ty är det icke bättre så, än att halfva nationen känner segerns berusning och den andra hälften nederlagets bitterhet?

Men hufvuddrabbningen utkämpades i första kammaren. Den har utgått ur de oratoriska blommorna i gamla Riddarhuset, och under röst-rättsdebatten visade den sig, alla vedersakare till trots, icke ha vansläktats alltför mycket. De gamla traditionerna därifrån lefva ännu kvar. Den är dock ännu mäktig att leverera en stor parlamentarisk debatt. Om det är sant, hvad ett par talare sade, att första kammaren begick själfmord, så var det en död i skönhet. Under en följd af år har jag haft anledning att åhöra dess förhandlingar. Mycket ofta har jag varit af motsatt uppfattning med dess majoritet. Hvem har icke varit det? Men dess sista strid i fråga om grundvalarne för dess sammansättning var en kraftyttring, som imponerade äfven på dess motståndare.

Skall då verkligen första kammaren i framtiden komma att undergå en så stor förändring, att man kan tala om dess död? Frih. Gustaf Tamm, som var med om 1865 års representationsförslag och som med glädje och stolthet förklarade sig vilja medverka äfven till denna reform, gaf svaret:

"Ingenting," sade han, "blir så bra som man hoppas, men ingenting heller så illa som man befarar."

Det är ett godt ord och det är sant. Det borde bespara oss mycken oro och många bekymmer för framtiden. Ty hvad som blir bättre än det dåliga här i världen är alltid en vinst.

THORE BLANCHE.

Teckningslista för bidrag

till

Wennerbergstoden i Uppsala

finnes för hugade bidragstecknare tillgänglig å tidningen Iduns byrå, Drottninggatan 51, Stockholm, och mottagas äfven tacksamt pr post insända bidrag, hvilka sedan i sinom tid komma att redovisas i Idun.

Från det politiska slagfältet.

SÅ GODT SOM samtidigt med att tidningen skall prälläggas, erhålla vi kännedom om, att det riksdagsbeslut, som innebär en lösning af rösträttsfrågan har fattats. Hurusom den långa, ofta hetsiga öfverläggningen under fredagen och lördagen ändade så, att regeringsförslaget hvad angår *valmetoden* segrade i bägge kamrarna, och att alltså proportionalismen segrat gent emot majoritetsvalprincipen är allmänt bekant. Likaså att Första kammaren stannade vid hr Olof Jonssons m. fl. i utskottet afgifna reservation om arvode äfven till denna kammare, senare på kvällen samma dag slöt sig till det s. k. Tällbergiska förslaget och antog hr Hans Anderssons i Nöbbelöf reservation, som förutom arfvoden till Första kammaren äfven föreslår en sänkning af census från 80,000 kr. fastighetsvärde och 4,000 kr. inkomst till 40,000 kr. och 2,000 kr.

Då skillnaden i kamrarnas beslut alltså gällde valbarhet till Första kammaren, beslöt rösträttsutskottet, som sammanträdde under söndagen, att söka sammanjämka de olika besluten så, att censussiffrorna sattes till 50,000 och 3,000 kr. På tisdagen blef utskottets förslag kamrarnas beslut, i Första kammaren bifallet med 110 röster mot 29, i Andra med 128 mot 98.

Ministären Lindman har alltså visat sig kunna lösa en uppgift, på hvilken andra regeringar stupat. Den har ej kunnat genomföra sitt program oförändradt, den enda möjligheten att lösa frågan har varit att gå eftergifternas och sammanjämkningsens väg. Men på den vägen har man dock onekligen nått ett resultat, som kommer att fullkomligt förändra vår riksdagstyp.

Hur olika än folkopinionen uppfattats och tolkats af olika partier, torde dock väl det öfvervägande flertalet af vårt folk med tillfredsställelse hälsa budskapet om, att ett afgörande äntligen fattats, och att man, för att citera en talares ord, kommit öfver den döda punkten och ser möjligheter till fortfarande utveckling.

Det är på denna möjlighet man vill tro och hoppas, ty så länge en rösträttsreform icke väsentligt berör den utestängda halfdelen af nationen, kunna vi naturligtvis icke betrakta rösträttsfrågan som slutgiltigt löst. Förutsatt god vilja hos regering och riksdag hade det väl icke varit outförbart att lösa kvinnornas rösträttsfråga i samband med männens. Så skedde ju, som man kunde vänta, icke.

Mycken värtalighet utvecklades, under debatten, många vackra och klangfulla ord sades om folket och fosterlandet, men få ord spilldes och föga tid upptogs i denna debatt af kvinnornas sak. Det tog icke heller lång tid att afslå den motion om röstsätt och valbarhet, som efter votering om utskottsreservanternas förslag förekom till behandling. Någon principdebatt i saken hade man denna gång icke tid till. Det var de taktiska skälen — sedan situationen nu en gång var sådan den var, naturligtvis fullkomligt ovederläggliga — som framdrogos. Den minoritet af 91 röster, som motionen vid votering i Andra kammaren samlade kring sitt syfte, behöfver därför icke betraktas som ett adekvat uttryck för kammarens ställning till kvinnornas rösträttskraft.

Den stora striden för detta kraf återstår alltså alltjämt. Ty att den kommer att stå förr eller senare, därom kan intet tvifvel råda.

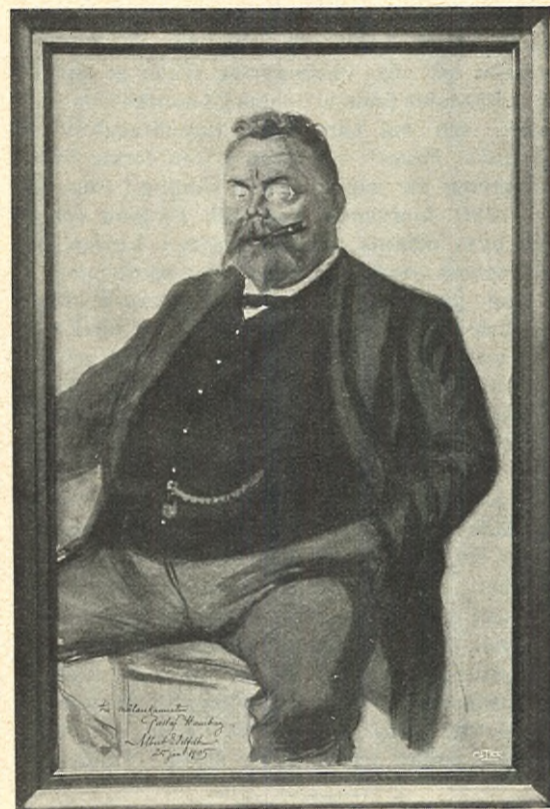
Till dess återstår det att energiskt arbeta för saken under förhoppning att, när afgörandet en gång nalkas, riksdagen skall lika klart som vid afgörandet af männens röstfråga inse nödvändigheten af att släppa in nya krafter och viljor i sin midt och att dess villighet att för svenska folket och de utestängda göra oppoffringar af personlig smak skall vara lika stor som vid beslutet den 14 maj 1907.

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabrikat!
Lätta! Eleganta! Hållbara!
Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke. Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af Aktiebolaget A. F. Carlsson Skofabrik, Vänersborg

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i riket.

KONSUL G. HAMBERG. OLJEMÅLNING AF ALBERT EDELFFELT.

Ett Edelfeltporträtt och en finsk märkesman.

DET REMARKABLA och karaktärsfulla porträtt af konsul G. Hamberg i Lovisa, vi här äro i tillfälle meddela, är det sista i raden af de konstverk i samma genre, som skapats af Albert Edelfelt. Ett halfår efter det han fullbordat detsamma eller i augusti 1905 hade hans hand för alltid släppt pensel och palett och hans känsliga konstnärsoğa slutits i döden. Så vidt man kan döma af reproduktionen, företer dock porträttet inga spår af den afmattning, som bort vara blott alltför lätt tänkbar hos den till hälsan brutne man som Edelfelt då var. Snarare kunde man säga, att konstverket är besjäladt af en trygg och bred humor, man gifve blott akt på t. ex. den glindrande mångtydiga blicken ur ögonspringorna bakom glasögonen.

Porträttet bär dedikationen: "Till målarkamraten Gustaf Hamberg", och konsul H. har också, ehuru endast som amatör, sysslat med färger och dukar. Han berättar själf, att Edelfelt, då de bägge voro studenter, önskade att kamraten liksom han själf skulle ägna sitt lif åt målarkonsten. Däraf blef emellertid intet, men hr H. har i stället ägnat sig åt så godt som allting annat. Då han nu som välbestäld konsul, stadsfullmäktig, ordförande i Handelsföreningen, Utskänkningsaktiebolaget, Östra Nylands Tidnings- och Tryckeriaktiebolag m. m.

Katalogen
för Våren 1907
upptager alla Nyheter
Promenad-, Bal-
& Sällskaps-
Skodon
Gratis
& franco
Requirera omg.
SILVANDERS, Skoafdelningen,
GÖTEBORG

i Lovisa, Finland, i dessa dagar firar sin femtioårsdag, kan han, och gör väl så med, se tillbaka på ett växlingsrikt skede af sitt lif. På 1880-talet finna vi honom i Amerika som journalist, och var han såsom hufvudredaktör för "Svenska Posten" i Newyork den förste finske redaktören för någon svensk tidning i Amerika. År 1890 återvände han till Finland och är som nyss nämnts numera bosatt i Lovisa, där han senast startat ett ångfartygsaktiebolag.

Men jämsides med journalistik och affärer har herr H. verksamt intresserat sig för konst. När teatern i Lovisa byggdes år 1878, målade han alla dekorationerna och inöfvade därtill Värmländingarna, med hvilken pjäs teatern vigdes. Efter sin återkomst från Amerika startade han Philharmoniska föreningen i Lovisa och är äfven Finska konstföreningens ombud därstädes. Och — för att slutligen anföra ännu ett exempel på konsul Hambergs mångsidighet — han deltog som helt ung såsom tecknare i en etnografisk expedition till Västra Nyland. Ett bestående minne af denna expedition och konsul H. lär t. o. m. finnas i Nordiska museet här i Stockholm i form af en grupp från Tenala, föreställande en ung man i traktens dräkt, hållande en flicka i handen.

Den starkaste.

Berättelse från gamla tider af **Sten Stenson.**

(Forts. och slut fr. föreg. nr.)

MEN TILL VIKINGENS förvåning besvarede ej Rolf hälsningen, han tvärtom vände sig bort med mörknad uppsyn för att säga något till sin närmaste man. Säkerligen skulle Björn hafva lagt större vikt vid detta hertigens sällsamma beteende, om ej hans sinne varit upptaget af det, som för honom ägde långt större betydelse, nämligen de nyss timade händelserna inne i Ismenes kammare. Gent emot dessa gällde för Björn hertigens gunst eller ogunst föga. Med en stolt axelryckning fortsatte han vägen till sitt hemvist, alltjämt i minnet återkallande hvarje Ismenes ord, hvarje hennes rörelse liksom hvarje skiftning i uttrycket i hennes anlete för att därpå draga gynnsamma eller ogynnsamma slutsatser rörande den angelägenhet, som för honom var den viktigaste af alla. Tyvärr kunde han aldrig komma till någon stadig visshet. Huru han i sitt sinne vände saken, stannade han alltid inför en gåta. Mer och mer blef hans enkla själ förbittrad på hvad han kallade kvinnokonster och nycker. Om han blott erhållit svar på sin sista fråga! Han önskade all världens plågor och pestilentier öfver de fruar och jungfrur, som kommit och betagit honom detta svar.

Klokt handlade dock ej Björn, när han så föga aktade på hertigens visade ogunst, han skulle snart varseblifva det. När han följande morgon trädde ut ur sitt hemvist för att åter besöka sitt hjärtas dam och försjunken i gil-

jaretankar gick gatan fram, såg han sig plötsligen omringad af en flock väpnade män och öfvermannad af öfvermakten, innan han hunnit draga svärdet till sitt försvar, fördes han bort och kastades i en trång fängelsehåla nere i Senlis slottstorn.

Påföljande dag var en lysande skara af frankiska och normandiska stormän församlad i slottets pelarprydda sal — äfven många fruar och jungfrur hade infunnit sig; på en tron i salens bakgrund satt hertig Robert, omgifven af en stark livvakt. Hans ansikte var bistert och hans stämma hotfull såsom alltid, då han satt till doms, och han var nu upptagen af sitt domarkall. Sedan några andra rättssaker afgjorts, infördes på hertigens vink en fånge, Björn, dock utan bojor, ty på hans hedersord att ej fly eller öfva våld hade hertigen efterlåtit honom denna frihet.

"Ser jag dig igen, Björn Tångbrandsson," sade hertigen. "Hellre hade jag önskat, att vi mötts på annat vis." — "Ej har jag sökt upp dig här, hertig Rolf, och minst tänkte vi, när vi svuro stallbrödralag däruppe vid Göta älfsmynningen, att en gång stå midt emot hvarannan som nu." — "Det stallbrödraskapet har du själf sagt upp." — "Rätt, och jag tigger dig ej heller att hafva det i minnet. Men fråga vill jag, hvarför du låter dina män öfverfalla mig i löndom, när jag är oförberedd på försvar. I forna dagar hade du som jag kallat en sådan gärning nidingsdåd." — "En hertig af Normandie måste se mycket på annat sätt än en viking." — "Då är vikingen en bättre och ärligare man än hertigen."

Rolf rodnade och vardt än mer bister. "Nog nu med snack. Försvara dig nu, om du kan, Björn, hvarför har du brutit min lag?" — "Din lag?" genmälte den styfsinte vikingen, "din lag känner jag ej till, och ej vet jag, hvad jag har att skaffa med den. Jag är ej din man." — "Min lag gäller för en hvar, som sätter sin fot inom mitt rikets gräns," sade Rolf stolt, "och så är lagen, att ingen mer än jag själf får draga utom sitt ägomärke med större flock väpnade män än sex, om han är löntagare, tre om han är borgare och för varor till en stad från en annan, två om han är bonde. Men du har brutit in i mitt land med tre storhundra stridsmän och intagit mitt slott Avreux." — "Ej skall jag neka, att jag gjort strandhugg, som du säger, men det samma hafva du och jag förut i godt kamratskap." — "Må vara," sade hertigen, "men nu är jag konungens landtvärnsman, och ingen skall på min mark ostraffadt öfverträda mina stadgar. Men din rätt skall du njuta, och efter lagen skall du dömas af mina vasaller." Han vände sig till dem. "Ärade herrar, löntagare i mitt hertigdöme Normandie, finnen I denne Björn saker till det brott, hvarför han åtalats?" Enstämmigt svarade de tillfrågade: "Vi finna så." Hertigen fortfor: "Hvad straff stadgar då lagen för dylik öfverträdelse?" Vasallerna genmälte som förut: "Döden utan förskoning." Hertigen: "Hvad straff pålägggen I alltså denne här närvarande Björn Tångbrandsson?" Svaret blef enhälligt: "Döden." Rolf vände sig nu till Björn: "Du har hört det. Har du något att invända, så säg!" Vikingen ryckte på axlarna: "Föga lär båta, hvad jag kan säga. Nu tycker du dig vara den starkaste, men vore det törhända annorlunda, om vi stode man mot man på hasslad vall. Men icke är jag rädd att dö och tigger dig ej om lifvet."

Åter höjde hertigen rösten: "Enligt lagen spørjer jag: finnes här någon, som jäfvar domen?" Han såg sig om i salen; för ett ögonblick rådde där djup tystnad; så hördes till allmän förvåning en röst, som uttalade ett högt och fast "ja", och fram för hertig Ro-

bert trädde en dam, ung, späd till växten, med guldgult hår på sitt högburna hufvud. "Dåme Ismene!" utbrast hertigen öfverraskad. "Ja, min hertig," svarade damen, "jag och ingen annan, och jag jäfvar domen såsom förhastad, felaktig, oduglig och förkastlig." Robert rynkade ögonbrynen. "Dåme, ni talar djärf. Hvarpå grundar ni ert påstående?" Lugn och kall stod Ismene, ehuru ett mål för allas förundrade eller hånande ögonkast. "Hvarpå grundar mitt jäf, vill jag säga. Ett straff förutsätter ett brott, där intet brott är, kan ej finnas något straff. Och här är intet brott begånget." — "Men Björn har själf erkänt sin gärning," invände hertigen. — "Han har så, men blott af okunnighet om lagen; han är ju en främling. Men såsom din vasall, hertig, och baronessa af Avreux, har jag måst lära mig den, och jag vet, att den medgifver hvarje baron att inom sitt eget område uppträda med så stort väpnadt följ, honom lyster." — "Häri har ni rätt, dåme Ismene. Men hvad hjälper detta Björn?" — "Det hjälper honom, ty han var, när han landade vid Avreux, detta läns herre och baron." — "Ni talar gåtor," sade hertig Robert undrande. "Huru skulle Björn blifvit baron af Avreux?" — "Emedan jag, länets innehafvare, öfverlåtit alla mina rättigheter åt honom, min trolofvade och utvalde make." Ett högt sorl af öfverraskning gick igenom salen; mest häpen stod dock Björn; han visste ej, om han drömde eller stod midt i verkligheten. Men hertigen log en smula hånfullt. "Dåme, detta må nu tyckas er väl funnet, men ni har glömt ett: såväl för trolofningen som länsöfverlåtelsen kräfvat lagen närmaste manliga frändes bifall." — Äfven Ismene log. "Jo, hertig, jag har tänkt härför; min närmaste manlige frände skall själf här betyga sitt bifall. Herr Fauque de Montraille, träd fram och fyll er plikt!" Och herr Fauque framträdde sirlig och fin och betygade sitt bifall. Den allmänna förundran växte alltmer, och för Björn gick hela salen med folk och allt rundt omkring. Endast hertigen behöll sin köld: "Intet län får bortgifvas eller öfverlåtas utan länsherrens bekräftelse. I hafven ej fått mitt." — "Enligt lagen är jag ej skyldig söka det förr än inom natt och år, och ni äger ej rätt att vägra mannen träda in i hustruns länsrättigheter." Hertigen skakade på hufvudet: "Dåme, dåme, jag befarar, att ni sätter lagens bokstaf på taffeln framför oss, men kastar dess andemening under bordet. Dock, hvad som är skrifvet, är skrifvet. — Alltså, ädle herrar vasaller och meddomare, måste jag åter fråga eder, efter hvad nu förekommit: kunnen I döma denne här närvarande Björn Tångbrandsson saker till brottet, hvarför han anklagats?"

Svaret kom vida saktfärdigare än förut, men det kom: "Nej, vi kunna det icke." Åter talade hertigen: "Frisägen I då honom för all skuld och straffskyldighet?" Svaret blef "ja." Hertigen reste sig. "Nåväl, då förklarar jag dig, Björn Tångbrandsson, baron af Avreux, fri och lös från hvarje åklagan i denna sak." Han steg ned af tronen och närmade sig Björn. "Nu, gamle stallbroder, kan jag med glädje möta dig igen, och tänker jag, att du i morgon svär mig länsed, och att vi inom kort få fira ditt bröllop."

Det blef som hertigen sagt. Men när om bröllopskvällen långdansen gått genom slottssalarna, och Björn stod försjunken i åskådningen af sin sköna brud med lyckan skinande i hela sitt godmodiga anlete, nalkades hertig Robert det glada paret och sade skämtande: "Nu tror jag, att björnen för alltid är satt i band, och att han ändtligen funnit sin öfverman, ty starkare än den starkaste kämpe är dock den kvinna, som älskar."

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

